

Eksposering for kjemikalier i olje- og gassindustrien

”Dagens eksponeringsbilde”

Berit Bakke

bba@stami.no

Kasper F. Solbu, Syvert Thorud, Helge Johnsen, Hanne Line Daae,
Merete Hersson

13.02.2014

Statens
arbeidsmiljøinstitutt

*Skaper, bruker og
formidler kunnskap
om arbeid og helse*

Gydas vei 8, Majorstua
www.stami.no

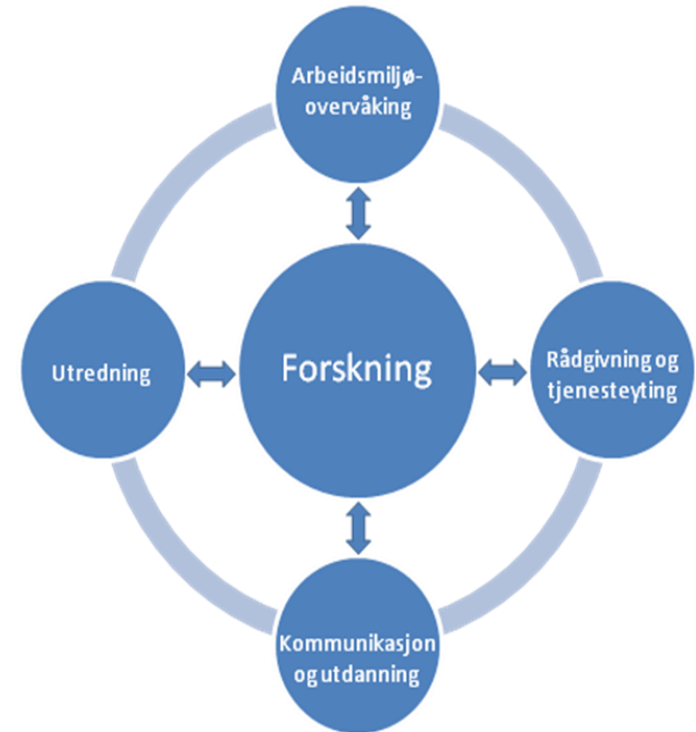

- Forskningsinstitutt underlagt Arbeids- og sosialdepartementet
- Grunnbevilgning: ca. 90 millioner NOK
- Ca. 120 årsverk
  - Leger
  - Naturvitenskapelige forskere
  - Psykologer
  - Samfunnsvitere
  - Ingeniører
  - Kurs- og undervisningsmedarbeidere
  - Biblioteksmedarbeidere
  - Kommunikasjonsmedarbeidere

Kompetansesenterer for norsk arbeidsmiljø

- Strategisk rådgivning for Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet
- Samordning mellom de arbeidsmedisinske klinikkene
- Kursvirksomhet
- Nasjonal overvåkning av arbeidsmiljø og helse (NOA)
- Yrkeshygieniske laboratorieanalyser
- Fagsekretariat for BHT
- Rådgivningstjeneste for gravide
- Arbeidsmiljøbibliotek

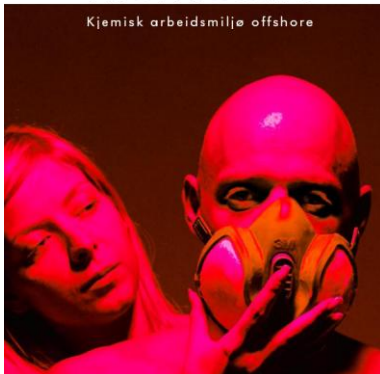
Bakteppet

- Tidligere undersøkelser har avdekket at risikovurderingene som er utført i næringene i for liten grad har vært bygget på kvantitative eksponeringsmålinger
  - Det er vektlagt kvalitative vurderinger framfor eksponeringsmålinger
  - Fokus har vært rettet mot et fåtall, antatt risikofylte arbeidsprosesser
  - Tiltak er prioritert framfor å dokumentere nivå med eksponeringsmålinger

PILOTPROSJEKT

Kjemisk arbeidsmiljø offshore

2007

2011

Eksposering for kjemikalier i olje- og gassindustrien

”Dagens eksponeringsbilde”

2008-2012

Mål – Dagens eksponeringsbilde

- Å samle inn og systematisere data og informasjon om kjemisk eksponering slik arbeidet utføres i dag og som kan ha betydning for helse
- Kartlegge eksponering der det er mangelfull dokumentasjon

Kjemiske arbeidsmiljøfaktorer

– Boring, prosess/produksjon

- Råolje, kondensat og gass (benzen og andre hydrokarboner, kvikksølv)
- Produksjonsvann og renseprosesser (hydrokarboner, biocider, H₂S)
- Borevæske (slam)
- Tørrstoffer i slambehandlingsområdet (støv, kvarts)
- Deseleksos (elementært karbon)

– Vedlikeholdsarbeid

- Varmt arbeid (sveiserøyk, komponenter fra overflatebelegg)
- Overflatebehandling/maling (løsemidler, komponenter fra overflatebelegg)
- Isoleringsarbeid (fibrer)
- Teknisk rengjøring av f eks tanker (løsemidler)

Arbeidsoppgaver - eksponering

- Laboratoriearbeid
- Prøvetaking
- Arbeid i slambehandlingsområde (shaker- rom, mud pit rom)
- Åpning av hydrokarbonførende utstyr:
  - Pig - sluse
  - Filterbytter
  - Ventilsjekking
  - Katalysatorbytte
  - Drenering
- Arbeid i vannrenseanlegg
- Vedlikeholdsoppgaver

- Hvilke kjemiske stoffer/produkter jobber de med?

- Bruksvolum og bruksområder?
- Arbeidsoperasjoner?
- Eksponeringsgrad?

Systematisering og rangering av kjemikalier som er i bruk i olje- og gassindustrien

Stoffkartotek

- 5565 produkter
- 1942 stoffer

- Stoffnavn og CAS-nr.
- Øvre og nedre grense (innhold i %)
- Produktnavn
- Leverandørnavn
- Helsemerkinger
(iboende egenskaper for stoffer og produkter)
- R-setninger
(iboende egenskaper for stoffer og produkter)
- **Ingen info om bruksvolum eller bruksområder**

Innkjøpte kjemikalier - gjennomgang og systematisering av Fellesdatabasen (FDB)

Nr. 6, Årgang 12 (2011), STAMI-rapport
ISSN nr. 1502-0932

 Statens
arbeidsmiljøinstitutt

STAMI-rapport nr. 6, 2011

Produkter/stoffer ble sortert i unike grupper basert på høyest faregrad

Dagens symboler

MEGET GIFTIG

GIFTIG

ETSENDE

HELSESKADELIG

IRRITERENDE

Nye CLP piktogrammer

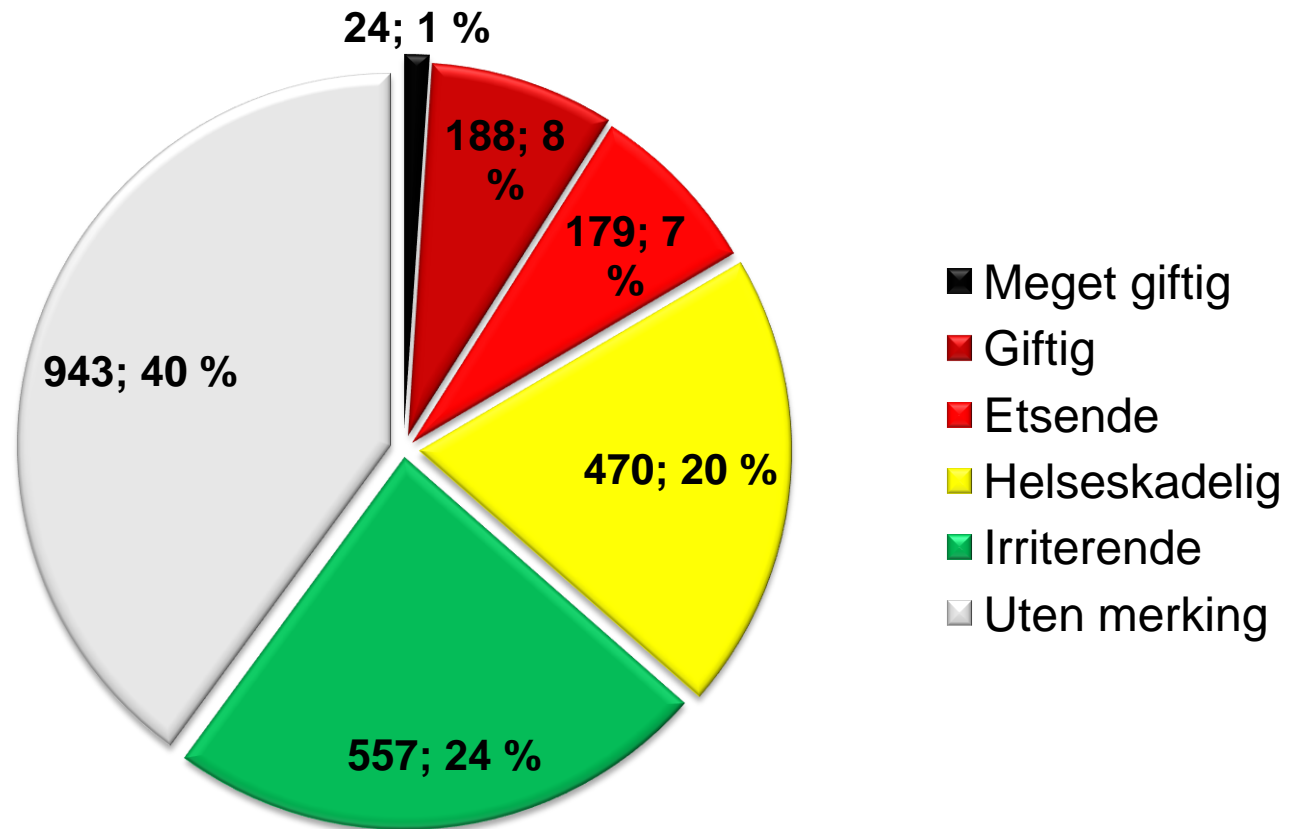
Akutt helse

Kronisk helse

Enkel inndeling av stoffer etter faregrad, uten rangering innad i gruppene

Inndeling i grupper av R-setninger og tildeling av skår

	Gruppe (R-setninger)	Skår
	Akutt meget giftig	3
1	Akutt giftig	2
	Akutt helseskadelig	1
	Subkronisk meget giftig eller giftig	9
2	Subkronisk helseskadelig	7
	Kronisk giftig eller helseskadelig	7
	Etsende	6
3	Irriterende	5
4	Andre helseskadelige	5
	Allergi ved innånding	7
5	Allergi ved hudkontakt	6
	Kreft 1 & 2	10
	Kreft 3	9
6	Mutasjon 1 & 2	10
	Mutasjon 3	9
	Reproduksjon 1 & 2	10
	Reproduksjon 3	9
	Vannmiljø	3
7	Øvrig, ikke vannmiljø	3

Skår basert på European Union Risk Ranking Method (EURAM)

Metoden gir mulighet til å rangere hvert enkelt stoff og produkt basert på deres helse- og miljøfarlige egenskaper.

Hansen et al., Environmental Toxicology and Chemistry, Vol. 18, Issue 4, 772–779, 1999.

Stoffer rangert etter totalskår

Nr.	CAS.NO.	Kjemisk navn (KLIF og FDB)	Total skår	Antall produkter	Treffi i kjemikalieister		
					SIN	SVHC	PBT
1	7778-50-9	KALIUMDIKROMAT	70	3	SIN	SVHC	
2	14808-60-7	SILISIUMDIOKSID (KVARTS)	58	165			
3	101-77-9	DIAMINDIFENYLMETAN, 4,4'-	54	2	SIN		
4	64742-49-0	PETROLEUMDESTILLAT, HYDROGENERT. C4-C11, K.P.-20 TIL 190 GR.C.	53	70			
5	1306-19-0	KADMIUMOKSID	51	1	SIN	SVHC	
6	7440-43-9	KADMIUM	50	2	SIN	SVHC	
7	79-06-1	PROPENAMID, 2-	50	4	SIN	SVHC	
8	62-53-3	ANILIN	48	1	SIN		
9	110-54-3	HEKSAN, n-	46	86	SIN		
10	1067-33-0	DIBUTYLTINNDIACETAT	45	2			
11	106-97-8	BUTAN	44	269		SVHC	
12	64742-82-1	PETROLEUMSDESTILLAT K.P.90-230 GR.C.C7-C12. AVSVOVLET.	44	123			
13	65996-93-2	STEINKULLTJÆREBEK	44	2		SVHC	PBT
14	77-58-7	DIBUTYLTINNDILAUAT	44	8	SIN		
15	7789-00-6	KALIUMKROMAT	44	6	SIN	SVHC	
16	90640-86-1	STEINKULLTJÆREDESTILLATER, TUNGE OLJER	44	1		SVHC	PBT
17	1314-62-1	VANADIUMPENTOKSID	43	3			
18	71-43-2	BENZEN	43	55	SIN	SVHC	

Rangeringen basert på totalskår kan være noe feilaktig pga. flere feil i registrerte R-setninger for CAS-nr. i kjemikaliedatabasen

Skåringssystemet kan være et nyttig verktøy for prioritering av stoffer og produkter

- ...ved vurdering av substitusjon
- ...og knytte stoffene/produktene opp mot bruksvolum og bruksområder for videre risikovurdering
- ...ved kvalitetssikring av et stoffkartotek

- Eksponeringsgrad i dag?

Yrkeshygieniske målinger utført av selskapene

Selskapene ble invitert til å sende inn målerapporter som inneholdt kvantitative eksponeringsmålinger

Systematisering av yrkeshygieniske måledata fra olje- og gassindustrien, 2007-2009

Nr. 9, Årgang 12 (2011), STAMI-rapport
ISSN nr. 1502-0932

 Statens arbeidsmiljøinstitutt

STAMI-rapport nr. 9, 2011

171 rapporter inneholdt kvantitative målinger

- **2578** prøver - **93** kjemiske stoffer
- 70% av prøvene var fra arbeid offshore
- 299 arbeidsoperasjoner
- 3 operatørselskaper leverte 93% av alle data
- Få målinger fra kontraktørarbeid

Kontekst informasjon

- 42% av rapportene manglet enten yrkeshygienisk rapport, analyserapport eller begge
- 13% av prøvene uten informasjon om type prøve (personlig/stasjonær/material etc.)
- 11% av prøvene uten prøvetakingstid
- 20% av de personlige prøvene var uten info om arbeidsoppgave

Stoffer med mer enn 100 målinger

Komponent	Total antall prøver	Personlige prøver	% pers. prøver
Toluen	1423		
Xylener	1394		
Etylbenzen	1316		
Benzen	1210		
n-Heksan	1196		
Oljedamp	645		
Alifater C4-C8	627		
Oljetåke	614		
Alifater C9-C16	613		
Aromater C9-C12	523		
Total-VOC	500		
Totalstøv	103		

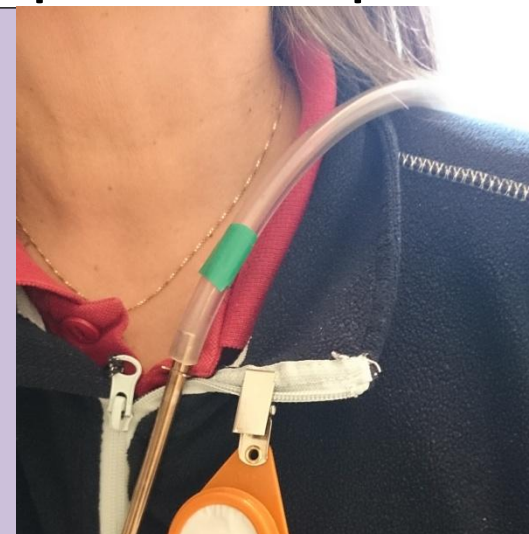
BTEX

Stoffer med mer enn 100 målinger

Komponent	Total antall prøver	Personlige prøver	% pers. prøver
Toluen	1423		
Xylener	1394		
Etylbenzen	1316		
Benzen	1210		
n-Heksan	1196		
Oljedamp	645		
Alifater C4-C8	627		
Oljetåke	614		
Alifater C9-C16	613		
Aromater C9-C12	523		
Total-VOC	500		
Totalstøv	103		

BTEX

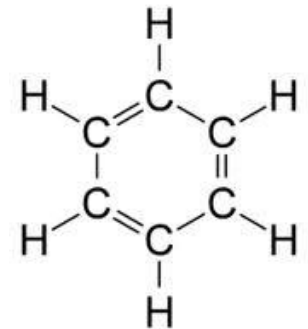

Benzen

- Benzen er en av de viktigste kjemiske helsefarene tilknyttet produksjon og raffinering av petroleumsprodukter
- Benzen finnes naturlig i olje- og gassreservoarer og følger hele produksjonskjeden

Tiltaksverdier:

- 0,6 ppm, 12 t
- 3 ppm, 15 min

Benzen

- Benzen skader cellene som produserer blod (hematopoietic stem cells)
- Eksponering for benzen gir økt risiko for leukemi (*Crump et al. 1996*)-pliofilm study
- En norsk studie har vist at offshore-arbeidere på norsk sokkel har en økt risiko for leukemi og beinmargskreft (*Kirkeleit et al. 2008*)
- Forskning på sammenhengen mellom eksponering for benzen og helseeffekter er i dag rettet mot betydningen av lavgradig eksponering for benzen (dvs. eksponeringsnivå <1 ppm) (*Lan et al. 2004, Xing et al. 2010, Smith et al. 2011, Schnatter et al. 2012, Rushton et al. 2014*)

Personlig eksponering ved arbeid på offshore installasjoner (>15 min prøvetid)

Agens	Enhet	Antall	%<LOD	Median	Min	Maks	Offshore norm
Benzen	ppm	395	16	0,005	<LOD	17	0,6
Toluen	ppm	431	17	0,005	<LOD	25	15
Etylbenzen	ppm	401	27	0,001	<LOD	4	3
Xylener	ppm	423	17	0,005	<LOD	23	15
n-Heksan	ppm	379	38	0,003	<LOD	59	12
Oljetåke	mg/m ³	100	0	0,19	0,050	55	0,6
Oljedamp	mg/m ³	98	0	9,2	0,070	240	30
Totalstøv ^D	mg/m ³	35	0	2,0	0,20	50	6
Respirabelt støv ^D	mg/m ³	3	0	4,1	0,83	4,1	3
Fettaerosol	mg/m ³	15	0	1,5	0,09	8,6	-

Personlig eksponering ved arbeid på offshore installasjoner (>15 min prøvetid)

Agens	Enhet	Antall	%<LOD	Median	Min	Maks	Offshore norm
Benzen	ppm	395	16	0,005	<LOD	17	0,6
Toluen	ppm	431	17	0,005	<LOD	25	15
Etylbenzen	ppm	401	27	0,001	<LOD	4	3
Xylener	ppm	423	17	0,005	<LOD	23	15
n-Heksan	ppm	379	38	0,003	<LOD	59	12
Oljetåke	mg/m ³	100	0	0,19	0,050	55	0,6
Oljedamp	mg/m ³	98	0	9,2	0,070	240	30
Totalstøv ^D	mg/m ³	35	0	2,0	0,20	50	6
Respirabelt støv ^D	mg/m ³	3	0	4,1	0,83	4,1	3
Fettaerosol	mg/m ³	15	0	1,5	0,09	8,6	-

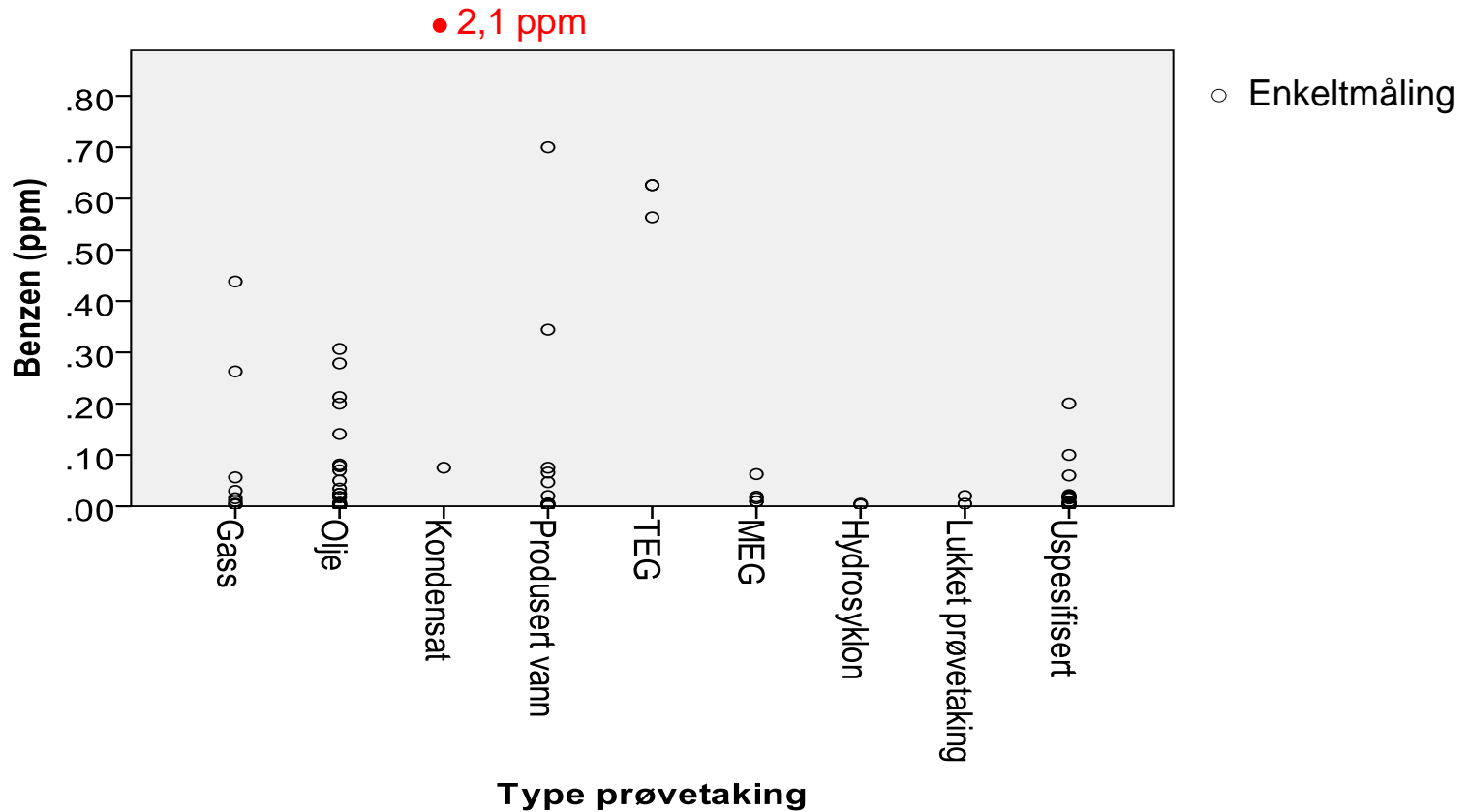
Personlig eksponering ved arbeid på offshore installasjoner (<=15 min prøvetid)

Agens	Enhet	Antall	%<LOD	Median	Min	Maks	15-min norm
Benzen	ppm	145	26	0,020	<LOD	8,1	3
Toluen	ppm	133	6,0	0,034	<LOD	3,8	75
Etylbenzen	ppm	122	27	0,0061	<LOD	3,4	15
Xylener	ppm	135	10	0,020	<LOD	9,5	75
n-Heksan	ppm	96	43	0,015	<LOD	4,3	60
Oljetåke	mg/m ³	0					
Oljedamp	mg/m ³	0					
Totalstøv ^D	mg/m ³	4	0	5,0	5,0	5,5	30
Respirabelt støv ^D	mg/m ³	0					
Fettaerosol	mg/m ³	2	0	3,5	2,3	4,6	-

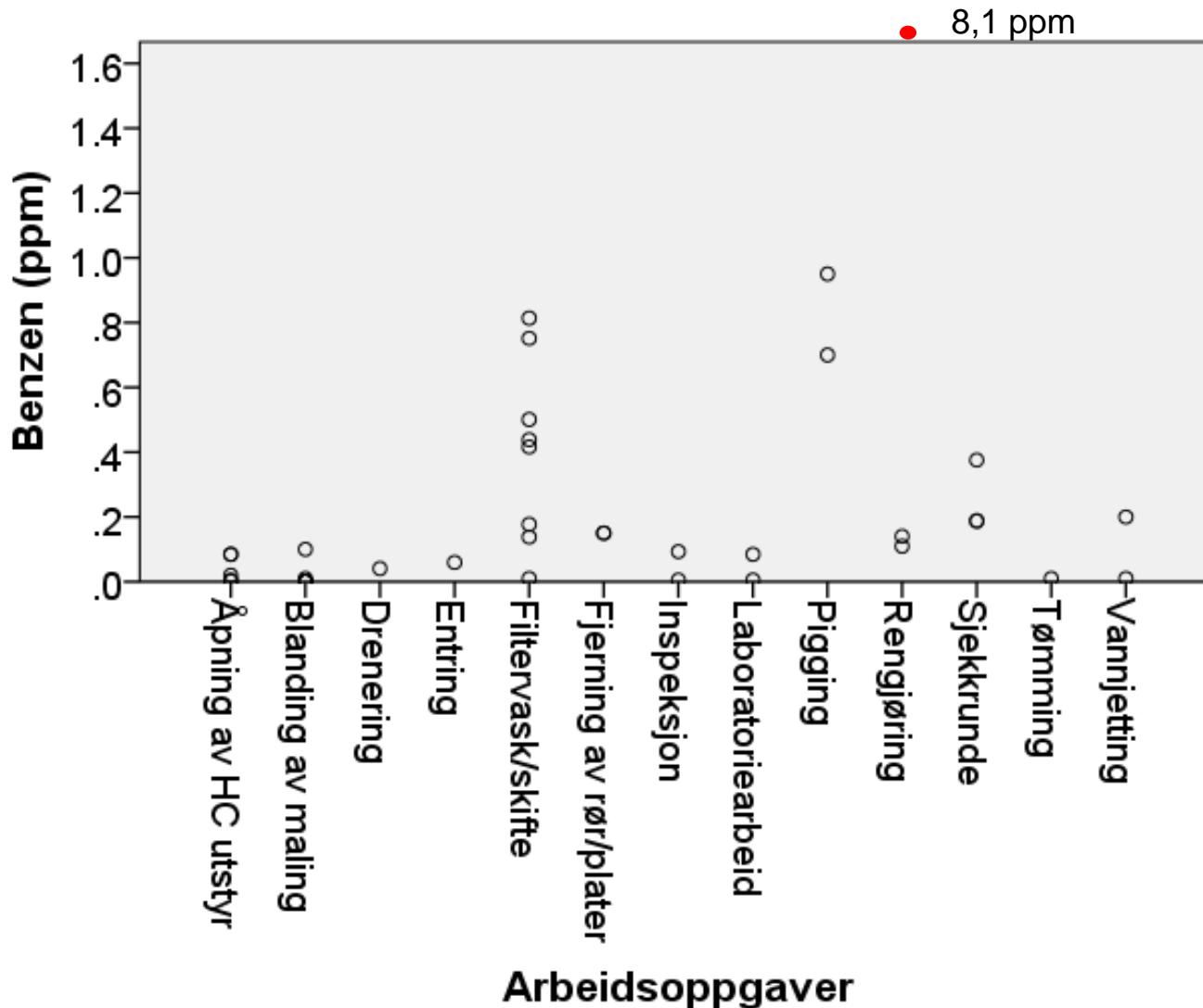

Eksponering for benzen offshore ved ulike typer prøvetakinger

Prøvetakingstid ≤ 15 min

Eksposering for benzen offshore ved ulike arbeidsoppgaver, prøvetakingstid ≤ 15 min

Oljetåke/oljedamp ved boring

Komponent	Sted	Enhet	Antall prøver	%<LOD*	Median	Min	Maks	Offshore norm
Oljetåke	Shakerrom	mg/m ³	81	5	0,17	<LOD	55	0,6
Oljedamp	Shakerrom	mg/m ³	81	1	13	<LOD	240	30
Oljetåke	Mudpit rom	mg/m ³	27	0	0,22	<LOD	0,61	0,6
Oljedamp	Mudpit rom	mg/m ³	30	0	7,5	0,1	34	30

* Deteksjonsgrense (eng.: *limit of detection*)

Exposure to Oil Mist and Oil Vapour During Offshore Drilling in Norway, 1979–2004

KJERSTI STEINSVÅG*, MAGNE BRÅTVEIT and BENTE E. MOEN

Department of Public Health and Primary Health Care, Section for Occupational Medicine, University of Bergen, Kalfarveien 31, N-5018 Bergen, Norway

Received 20 April 2005; in final form 2 August 2005; published online 1 September 2005

Olje damp

- Rigg type
- Type baseolje
- Mud temperatur
- Viskositet baseolje
- Arbeidsområde
- Årstid

Oljetåke

- Rigg type
- Tiltak
- Mud temperatur

Andel av oljetåke/oljedamp målinger med kontekst data

Determinant	% av målinger med informasjon
Baseolje	89
Mud flow	88
Seksjon	80
Borelengde	79
Vindstyrke	61
Antall shakere i drift	60
Mud temperatur	24

Måledata er en forutsetning for:

- Å kunne anvende kvantitative kriterier for å vurdere hvorvidt arbeidslufta er akseptabel eller ikke (Forskrift, best.nr. 704, Arbeidstilsynet)
- Å kunne estimere effektnivåer i epidemiologiske studier

Oppsummering

Svak økning i antall målinger som utføres i næringen i dag sammenliknet med datamengden i Pilotprosjektet.

Det utføres flere personbårne målinger.

Relativt god oversikt over eksponering for løsemidler (BTEX og n-heksan) og oljetåke/oljedamp i prosess/produksjon og ved boreoperasjoner offshore.

Det mangler kunnskap om variasjon i eksponeringsgrad, og da særlig data som dokumenterer kortvarige toppeksposjoner. Dette gjelder mange stoffer, som f.eks. hydrogensulfid.

”Metodeboken” gir en oversikt over aktuelle måle- og analysemetoder

- for de mest aktuelle kjemikaliene i olje- og gassindustrien

Luftmålinger

Måling av hudeksponering

Bestemmelse av biomarkører

Prøvetakingsstrategi

Krav til dokumentasjon av eksponeringsmålinger

Prøvetakings- og analysemetoder -
Beste praksis

STAMI-rapport Nr. 2 Årgang 12 (2011)
ISSN nr. 1502-0932

 Statens
arbeidsmiljøinstitutt

STAMI-rapport nr. 2, 2011

Eksponeeringskartlegginger

- Elementært karbon (eksos)
- Organofosfater turbiner

Dieseleksos i arbeidsatmosfæren ved arbeid på offshore installasjoner og skip

- Dieselpartikler kan forårsake helseeffekter
  - Luftveissykdommer
  - Hjerter- karsykdommer
  - Lungekreft
- Flere yrkesgrupper i bransjen rapporterer om eksponering for dieseleksos
- Kilder
  - Kraftproduksjonsenheter (diesel)
  - Helikopter (heli fuel)
  - Skip (bunkersolje)

Dieseleksos i arbeidsatmosfæren i norsk olje- og gassindustri – Dagens eksponeringsbilde

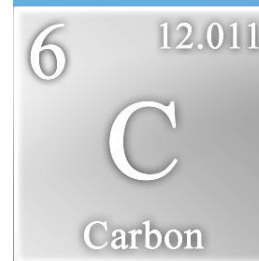
Nr. 4, Argang 13 (2012), STAMI-rapport
ISSN nr. 1502-0932

Markør for partikkelfasen

- Elementært karbon (EC)
  - EC alltid tilstede i dieseleksos
  - Analysen er spesifikk for forbrenningsprodukter; lite interferenser
  - Bestemmelse av EC er mer følsom enn f eks gravimetriske metoder

”Carbon black”

Resultater

- Tidsperiode: feb 2011- februar 2012
- 6 offshore installasjoner
- 1 landanlegg
- 1 forskyningsskip

- 91 stasjonære prøver
- 16 personlige prøver

Totalt 107 prøver

Oversikt over 16 personlige prøver - offshore

Arbeidsoperasjon	EC ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	NO ₂ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Tid (min)	Eksoskilde	Brennstoff
Mottak av helikopter	74	67	9	Helikopter	Jet-fuel
Matros (lasting/lossing)	42	33	185	Båt/skip	Marine gas oil
	36	54	163		
	34	29	185		
	27	44	178		
Inspeksjon i generatorrom	30	-	22	Hovedkraft- generator	Fossil diesel
	-	-	21		
	-	-	21		
Lastehåndtering ved truckkjøring	20	160	36	Truck	Fossil diesel
	10	-	90		
	8.3	-	84		
	-	-	26		
Kjører dieseldreven N ₂ -pumpe	3.7	-	185	Dieselaggregat	Fossil diesel
	-	-	70		
Kranføring	-	-	41	Gassturbin	Brenngass
	-	-	35		

Eksposering for organofosfater ved arbeid offshore

- Organofosfater tilsettes hydraulikk- og smøreoljer for å optimalisere oljens egenskaper
- Enkelte organofosfater har kjente effekter på nervesystemet

Organofosfater i arbeidsatmosfæren på norske offshoreinstallasjoner – Dagens eksponeringsbilde

Nr. 8, Årgang 12 (2011), STAMI-rapport
ISSN nr. 1502-0932

Målinger ved arbeidsoperasjoner tilknyttet turbiner

- Organofosfater først og fremst benyttet i smøreoljer til turbiner
- Eksponering: hovedsakelig ved tilsyn og vedlikehold av turbinene
- Målinger på 7 installasjoner
- Kalde turbiner (alt arbeid utføres etter stans)

Målinger av deponering av organofosfater til vegg i turbinrom

Resultater

- Funn av organofosfater (TPP/IPPP):
  - 3 av 63 personlige luftprøver
(min-maks 0,03-0,57 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)
  - 1 av 57 stasjonære luftprøver
(0,07 og 0,05 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ for hhv. TPP og IPPP)
- Langtidsprøver i turbinrom (deponering mot vegg):
  - TCP (ikke *orto*), TPP og IPPP
  - Ikke direkte overførbare til luftkonsentrasjoner
  - Organofosfater påvist i 21 av 24 prøver
    - Deponering av turbinolje fra turbin til vegger

Bruk av keramiske fibre (isolasjonsmaterialer)

- Spørreundersøkelse

Bruk av keramiske fibre - spørreundersøkelse

- Kjent helsefare ved eksponering for keramiske fibre
Irritasjon av luftveiene, endret lungefunksjon og kreftfremkallende kat. 2

Ved oppvarming av keramiske fibre over 1000 °C kan kristobalitt dannes kreftfremkallende kat.1
- Eksponering ved legging/riving av isolasjon/veggplater
- Keramiske fibre registreres nå på lik linje med andre kjemikalier (eget cas. nr.) og er inkludert på ECHAs kjemikalieliste Substances of Very High Concern (SVHC)

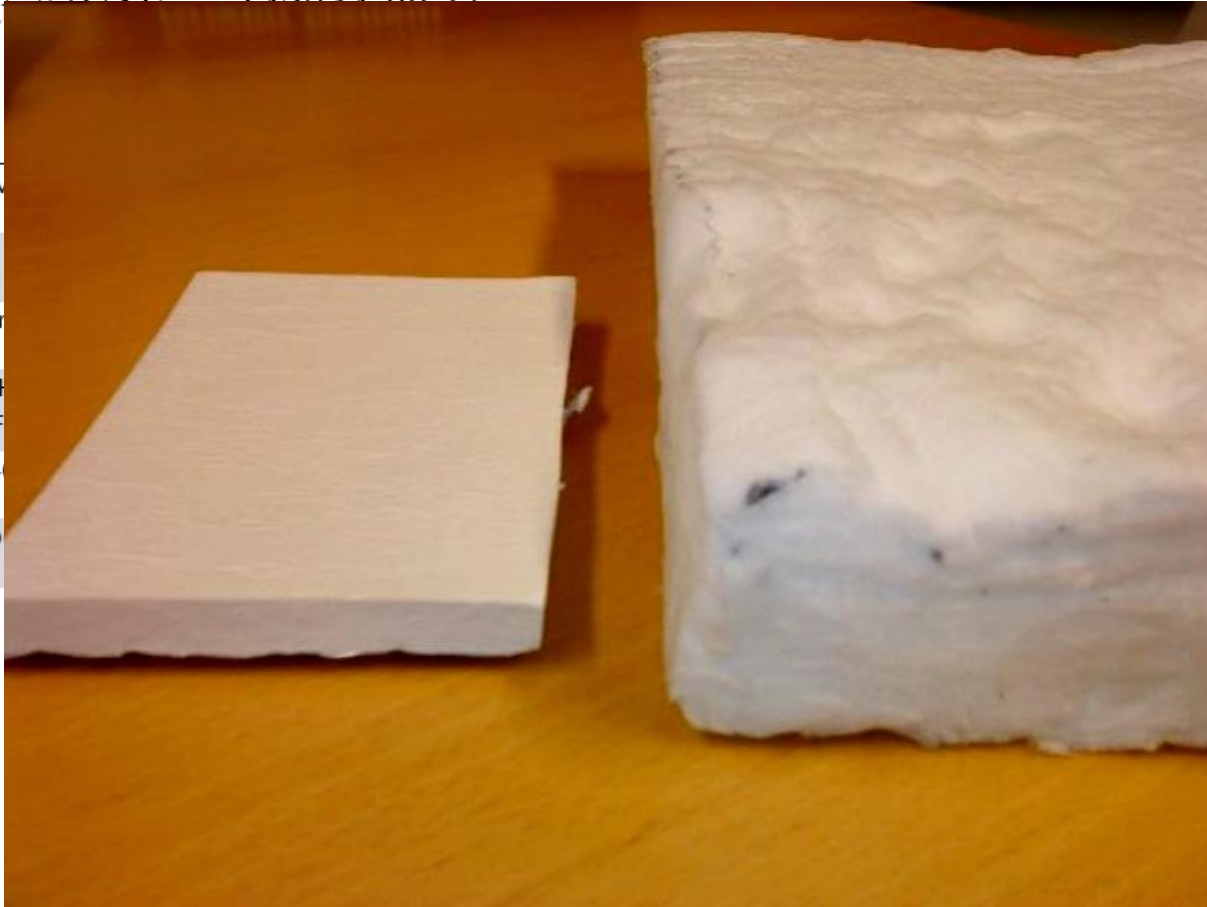

Eks. på produkter med keramiske fibre

Produkter med keramiske fibre kan f.eks. være registrert å inneholde "refractories, fibers, aluminosilicates" (CAS: 142914-00-0)

Produktnavn	Registrert produsent
Linde Adsorbent LM	AG
Molsiv Absorbents	LLC
Fiberfrax Produkter	es AS
CERAFIBER, CERACH FIBER, KAOWOOL F	Bjørklund AS
Alsiflex® -1260, -14	oil, Mongstad
INTERAM(TM) END	Norge A/S

Keramiske
fibrer:
matte med
høy tetthet

AES-matte
med lav
tetthet

Resultater spørreundersøkelse

- 18 av 28 bedrifter (64%) svarte på henvendelsene fra STAMI på spørsmålet om de var i befatning med keramiske fibre.
- Fire av de 18 bedriftene (22%) svarte at de benytter produkter med keramiske fibre, men kun én av bedriftene kunne svare helt konkret på spørsmål om bruken av produktene.
- Ofte ikke merking på prefabrikkerte enheter som inneholder keramiske fibre → gir problemer ved riving.

Det er mangelfull oversikt over hvor keramiske fibre er benyttet på installasjonene og anleggene, samt dokumentasjon på kjemisk eksponering for fibre.

Tetting av kunnskapshull.....

Kunnskapshull I:

- Det er mangelfull oversikt over eksponeringspotensialet ved termisk nedbrytning av organisk materiale (f.eks. epoksy) ved ulike typer varmt arbeid.

Varmt arbeid på overflatebehandlede materialer

- STAMI har utviklet nye metoder for prøvetaking og analyse av stoffer som dannes ved termisk nedbrytning av maling, plast, polyuretan og andre kunststoffer.

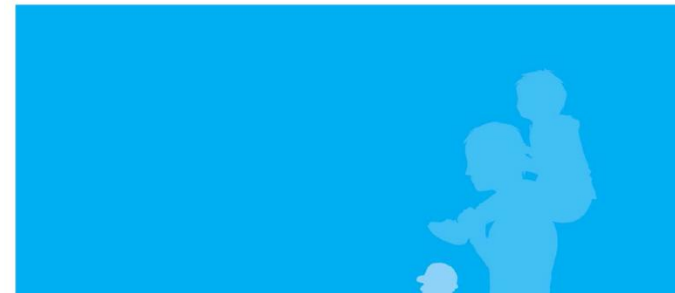
Nytt prosjekt:

Å karakterisere termiske nedbrytningsprodukter i aerosolen/dampen som dannes ved varmt arbeid på epoksy- og polyuretan baserte overflatematerialer.

Sluttrapport for prosjektet:
Isocyanasyres (ICAs) egenskaper som mulig problemkemikalie i norsk olje- og gassindustri

Nr. 7, Årgang 14 (2013), STAMI-rapport
ISSN nr. 1502-0932

Kunnskapshull I:

- Det er mangelfull oversikt over eksponeringspotensialet ved termisk nedbrytning av organisk materiale (f.eks. epoksy) ved ulike typer varmt arbeid.
- Det er mangelfull dokumentasjon på kjemisk eksponering i forbindelse med håndtering av boreavfall (f.eks. borekaks, boreslam og slop) og avfall fra produksjon (f.eks. kvikksølvholdig og lav-radioaktivt avfall).

Nytt prosjekt:

Eksponering for kjemiske og biologiske arbeidsmiljøfaktorer ved arbeid på anlegg som renses og gjenvinner avfall fra oljeboring

Kunnskapshull I:

- Det er mangelfull oversikt over eksponeringspotensialet ved termisk nedbrytning av organisk materiale (f.eks. epoksy) ved ulike typer varmt arbeid.
- Det er mangelfull dokumentasjon på kjemisk eksponering i forbindelse med håndtering av boreavfall (f.eks. borekaks, boreslam og slop) og avfall fra produksjon (f.eks. kvikksølvholdig og lav-radioaktivt avfall).
- Det er behov for videreutvikling av prøvetakere for to-fase systemer (f.eks. ved prøvetaking av stekeos og oljeaerosol), som kan ta prøver over et arbeidsskift og som kan separere damp- og partikkelfasen.

Testing av ny personlig prøvetaker for oppsamling av oljetåke og oljedamp

Et samarbeid mellom Fraunhofer Institute for Toxicology and Experimental Medicine, Tyskland og STAMI

Forskningsbidrag fra Statoil

Resultater

- Laboratorietestene viser at den nye prøvetakingsmetodikken er lovende med hensyn på å bestemme forholdet mellom tåke og damp
- Prøvetakeren bør testes ut i felt

Hovedkonklusjoner

Behov for å fortsette aktiviteten med å dokumentere eksponeringsgrad for de fleste stoffer.

Behov for mer effektive systemer som gjør at arbeidsmiljøet kan overvåkes over tid.

Takk til

- Styringsgruppa
- Norsk olje og gass
- Norsk Industri
- Rederiforbundet
- Arbeidstakerorganisasjonene
- Selskapene
- Ansatte